

Кучіна С.Е.
ст. викладач каф. Е і М

ДОЦІЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР ДЛЯ ПОЗИТИВНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглядається необхідність формування інтегрованих структур, що об'єднують промисловий та банківський капітал, що дозволяє значно підвищити віддачу та одержати прирощений дохід у результаті їхнього об'єднаного функціонування.

The necessity of forming of the integrated structures which unite industrial and bank capital is examined in the article, that allows considerably to promote a return and get a external profit as a result of their incorporated functioning.

Ключові слова: промислово-фінансова група, інвестиції, інтеграція.

Важливим питанням, що потребує вирішення для поліпшення роботи вітчизняних промислових підприємств, є формування промислово-фінансових груп (ПФГ).

Аналізу зарубіжного досвіду функціонування промислово-фінансових груп, а також в Росії присвячені роботи таких сучасних науковців, як Жданова С.А., Яковлева А.І., Тимофєєва В.М. Емдена Р., Інтрилигейтора М., Макінтайра Р., Тейлора Л.

Метою даної статті є викладення результатів проведених досліджень ефективності використання ПФГ для позитивного впливу на розвиток як окремих підприємств, так і економіки країни в цілому

Економіка західних країн базується на двох підставах – крупних організаційно-господарських структурах і на малому бізнесі. Перші надають їй стабільність і керованість, відкривають шлях до широкомасштабної реалізації науково-технічних новацій, другі створюють конкурентне середовище, гнучкість та індивідуалізацію. Конкурентоспроможність національної економіки неможлива як без малого бізнесу, так і без великих структур. Тому необхідно створити стратегічну та тактичну політику щодо великого капіталу, яка полягатиме у підтримці його діяльності на зовнішніх ринках,

цивілізованому протекціонізмі на внутрішніх ринках, збереженні конкуренції між великими капіталами усередині країни. Аналіз зарубіжного досвіду функціонування промислово-фінансових груп, у тому числі і на пострадянському просторі, зокрема в Росії [1,2,3], дозволяє виявити основні переваги цих структур, що чинять позитивний вплив на розвиток як окремих підприємств, так і економіки країни в цілому. Серед них можна визначити об'єднання промислового і банківського капіталів у промислово-фінансовий капітал, для якого притаманним є специфічний характер руху й особлива форма кругообігу, що дозволяє значно підвищити віддачу та одержати прирощений дохід у результаті їхнього об'єднаного функціонування. В умовах ПФГ тимчасово вивільнені кошти на одному підприємстві – учаснику групи – можуть направлятися на покриття потреби в коштах інших підприємств – членів групи, тому що рух їхніх капіталів і швидкість їхнього обороту різні. За рахунок кругообігу об'єднаного промислового і банківського капіталу і акумулювання ресурсів у межах ПФГ, промислові підприємства мають можливість перейти в режим самофінансування, де джерелом фінансування виступає не тільки чистий прибуток, отриманий від виробничої діяльності, але й прибуток від торгової, фінансової та інших видів діяльності, а також безвідсотковий кредит власного банку, що значно підвищить стійкість всієї ПФГ [4]. Формування ПФГ робить різнобічний позитивний вплив на розвиток вітчизняної економіки, зміцнення держави: стабілізація виробництва; поліпшення інвестиційного клімату в країні; фінансова стабілізація вітчизняних підприємств; структурна трансформація економіки через розвиток механізму міжгалузевого і внутрішньогалузевого перерозподілу ресурсів; підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників; прискорення розвитку НТП.

Таким чином, результати проведеного аналізу зарубіжного досвіду формування інвестиційного потенціалу підприємств дозволяють зробити висновок про необхідність та можливості проведення політики реструктуризації і фінансового оздоровлення шляхом цільового фінансування, що дозволить не тільки покращити економічне становище вітчизняних підприємств, підвищити та більш раціонально використовувати їх інвестиційний потенціал, але й забезпечити реальне економічне зростання національної економіки. Найбільш доцільним напрямком політики реструктуризації з метою нарощування інвестиційних ресурсів вітчизняних підприємств є створення і державна підтримка розвитку національних промислово-фінансових груп. При аналізі правового забезпечення функціонування ПФГ в Україні виявлено ряд недоліків, які гальмують процес її створення та офіційної реєстрації. Врахову-

ючи сучасну не сприятливу для розвитку самофінансування ситуацію в економіці України та світовий і вітчизняний досвід протікання інтеграційних процесів, формування ефективної системи самофінансування з метою активізації інвестиційного потенціалу підприємств пропонується здійснити поетапно у послідовності, наведених на рис.1.

Рисунок 1. Основні напрямки використання промисловими об'єднаннями різних варіантів інвестиційного розвитку.

Суттєвим уточненням до існуючих підходів до аналізу та уточнення можливостей введення ефективної системи самофінансування є використання квазіінтеграції. Переваги цього методу інтеграції полягають у тому, що виробництво, що інтегрується, здійснюється незалежним підприємством, але під контролем головного підприємства, який забезпечується довгостроковим контрактом і набором послуг, що надаються останнім. Підприємство, що інтегрується, може торгувати тільки з головним підприємством, а може також

торгувати з іншими зовнішніми по відношенню до об'єднання підприємствами, що узгоджується при складанні контракту про інтеграцію [4, с.11].

Управління інвестиційною діяльністю підприємств-учасників такого об'єднання полягає у створенні реального механізму формування та оптимального використання інвестиційних ресурсів підприємств-учасників, який включає у себе: підбір учасників об'єднання відповідно до інвестиційної мети її функціонування та оцінку їх первинного інвестиційного потенціалу, а також факторів, що впливають на його величину; формування грошових потоків для здійснення інвестування; вибір інвестиційної стратегії об'єднання для забезпечення підвищення її конкурентного статусу на ринку та формування відповідно до цього інвестиційного портфелю об'єднання; оцінка інвестиційних проектів з точки зору їх взаємозалежності та прибутковості; оптимізація розподілу інвестиційних ресурсів за умов максимізації їх прибутковості; оцінка результатів інвестиційної діяльності.

Як показав проведений аналіз, величина інвестиційного потенціалу підприємств-потенційних учасників об'єднання залежить від таких факторів, як: форми власності та організаційно-правової форми підприємств; наявності стратегії розвитку та відповідної до неї організаційної структури управління; типу виробництва, стану потужностей, технологій, НДДКР, кваліфікації персоналу, конкурентоспроможності продукції; фінансових результатів діяльності, структури капіталу, показників фінансової стійкості та платоспроможності; економічних показників галузі базування та рівня конкуренції в ній [4].

Аналіз інвестиційної діяльності в Україні підтвердив необхідність формування інтегрованих структур, що об'єднують промисловий та банківський капітал, оскільки власні кошти окремих промислових підприємств значно обмежені в наслідок тривалої економічної кризи, а зовнішні джерела або досить дорогі (банківські кредити), або на сучасному етапі недоступні (фондовий ринок), тому найбільш доцільною формою об'єднання капіталу є промислово-фінансова група.

Література: 1. Жданов С.А. Основы теорий экономического управления предприятием. - М.: Финпресс, 2000. - 124с., 2. Педос В.А., Яковлев А.И., Тимофеев В.Н. Создание новых технических систем. Эффективность, планирование, оптимизация в условиях рыночных отношений. – К.: Будівельник, 1995. – 258с., 3. Эмден Р., Интрилигейтор М., Макинтайр Р., Тейлор Л. Эффективная стратегия переходного периода: уроки экономической теории обновления (доклад американских экспертов) // Проблемы теории и практики управления. 1996. - №2. – С.30-36; №3. – С.20-25., 4. Инвестиционно-финансовый портфель / Под ред. Рубина Ю.Б., Солдаткина В.И. – М., 1993. – С.12.